

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljalke na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpinimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Oskrba vojnih oškodovancev.

Dne 15. junija je objavila dunajska uradna »Wiener Zeitung« cesarsko naredbo in naredbo brambnega ministrstva, ki urejuje oskrbo vojnih oškodovancev za čas, dokler se ne uredi potom redne zakonodaje. Prvi korak v tem pogledu je napravilo že brambno ministrstvo z odlokom z dne 8. marca tega leta, ki odreja, da se plačuje svojcem umrlih vojakov preskrbnina še dalje ne pa samo prvih šest mesecev, kakor je bilo prvotno določeno, dalje, da dobivajo preskrbnino tudi svojci zaradi bolezni ali ran na dopustu se nahajajočih vojakov toliko časa, da postane vojak, če je že tudi v civilu popolnoma sposoben za njih preskrbo. Na Ogrskem so uvedli v računskem provizoriju že penzije, ki pa so bistveno neugodnejše nego so bile postavke v naredbi z dne 8. marca. Omenjeni naredbi pa uvajata v ogrskem proračunu določene podpore tudi za avstrijsko polovico.

Cesarska naredba z dne 12. junija 1915, ki je bila objavljena dne 15. junija 1915 določa v splošnem nadaljevanje invalidnih podpor in preskrbo svojcev, ministrska naredba z istega dne pa ustanavlja višino podpor in način dobivanja.

Naredba brambnega ministrstva določa torej naslednje podpore in preskrbine:

A. Za invalide:

1. 60 K, če se je zmanjšala delozmožnost za prejšnji poklic najmanj za 20, vendar pa manj nego 50 odstotkov;
2. 120 K, če se je zmanjšala delozmožnost za prejšnji poklic za 50 do 100 odstotkov;
3. 180 K, če je nastopila popolna delozmožnost.

B. Za svojce invalidov:

1. 60 K, za soprogo invalida, ki dobliva po A: 1, 2 ali 3 sam podporo;
2. 36 K za vsakega zakonskega ali nezakonskega otroka invalida, ki dobliva po A: 1 ali 2, in 60 K za vsakega takega otroka invalida, ki dobliva sam podporo po A: 3;
3. po 60 K za zakonskega očeta ali starega očeta, zakonsko ali nezakonsko mater in staro mater, dalje zakonskega očeta nezakonske matere invalida, ki dobliva sam po A: 1, 2 ali 3 podporo, vendar z omejitvijo, da vsota podpor teh svojcev ne sme presegati nad 120 K.

C. Za svojce padlih ali umrlih

1. 120 K za vdovo;
 2. 12 K za vsako zakonsko ali legitimirano siroto brez očeta;
 3. po 36 K za zakonsko ali legitimirano siroto brez staršev, če je ena sama sirota; po 30 K, če sta dve, po 24 K, če so tri, po 18 K, če so štiri ali več sirot;
 4. 60 K za vsako nezakonsko siroto, če živi vdova, ki je upravičena do vdovske penzije in podpore po C: 1;
 5. 108 K za nezakonsko siroto, ki jo je vzdrževal doslej padli ali umrli vojak pa ne spada pod C: 4, če je samo ena, po 102 K, če sta dve, po 96 K, če so tri, in po 90 K, če so štiri take sirote ali več;
 6. po 60 K za zakonskega očeta in starega očeta, zakonsko ali nezakonsko mater z omejitvijo, da vsota podpor teh svojcev ne sme presegati zneska 120 K. V poštevh prihajajo pri tem najprej starši potem staršev starši, in sicer po rodu.
- Dečkom se navadno izplačuje podpora do dovršenega 16. leta, deklicam pa do dovršenega 14. leta.
- Isto, kar velja za svojce padlih ali umrlih, velja tudi za svojce pogrešanih.
- Invalidom, ki so popolnoma nezmožni za delo, se smejo pod A in B določene

podpore izjemoma zvišati, če je to potrebno za njegovo preživljenje.

Letne podpore pa ne smejo znašati z invalidno penzijo vred nad 600 K.

Podpore se dovoljujejo le na prošnjo in če kdo res potrebuje podporo.

Svojcem in zaostalim se pa priznajo podpore le tedaj, če je padla umrla, pogrešana ali invalidna oseba res skrbela zanje, preden je bila vpoklicana v vojsko ali vojno službovanje.

Prošnje za podporo se vlagajo pri občinskem predstojništvu bivališča prošnjikovega, in sicer pismeno ali ustno.

Podpore more prejemati invalid tudi za svojo soprogo in svoje zakonske ali nezakonske otroke kakor tudi za svoje starše itd., vdova tudi za zakonske in v njenem gospodinjstvu živeče nezakonske sirote invalida, oče ali stari oče invalida za svojo soprogo.

V naredbi navedene penzije so letni zneski. Če hočemo vedeti, koliko znaša ta podpora na mesec, delimo zneske z 12, to je, če dobi kdo na leto 60 K podpore, je to na mesec 5 K, 120 K 12 K, 180 K 15 K, 36 K 3 K, 12 K 1 K itd.

Priznavamo radi, da je bilo to vprašanje silno pereče in da je le v blagor prizadetih, če se je ta stvar uredila za sedaj po § 14. ustavnega zakona. Obenem pa tudi poudarjamo, da te podporne postavke večinoma ne bodo zadoščale za odpravo bede, ki ji bodo izročeni svojci ali pa invalidi. Jasno je tudi, da je prav čisto že način poškodbe same jako važen moment. Izkušnja nas uči, da na primer poškodovanci po nezgodah z ozirom na njih poškodbe dobe lažje ali pa težje primeren posel, in marsikdo je prav zaradi kakovosti svoje poškodbe mnogo bolj izpostavljen brezposelnosti, dasi je še precej delozmožen. Enake primere bomo imeli tudi pri vojnih invalidih. V Nemčiji je preskrba nekoliko boljša; tam dobi vdova padlega vojaka na primer 400 mark

LISTEK.

Henrijeta Beaulieu:

Materinska sreča.

Pravljica.

Nekoč je živela žena, ki je imela vse, kar napravi človeka srečnega; bila je lepa, zdrava, bogata, njen mož je bil dober, ki jo je takorekoč nosil na rokah, in imela je tudi mnogo prijateljev. Le otrok ni imela. In kakršni so že ljudje: to kar je imela, se jej ni zdelo dosti, želela je le to, česar jej je manjkalo in polagoma je prišla do prepričanja, da je najbolj nesrečna žena na vsem svetu.

Neko noč ni spala in se je bridko jokala — kakor že tolikokrat — in si je predstavljala srečo, katero bi jej napravljala lep, nadarjen sin. Kar nenadoma pa se razsvetli soba, mila luč se je razlila, in pred njo je stal lep in svetel angel, a resnega obraza.

»Otroka si želiš,« je dejal angel. »Tvoja želja naj se ti izpolni, če si pri-

pravljena nositi vsa bremena, ki so združena z materinskim poklicem.«

»Sem,« je odgovorila žena z radostno trdnostjo. »Vem pač, da prinaša materinstvo bridkosti in trud. Ali jaz hočem bridkosti in trud, o, vem, da sem bila sebična, a sedaj hočem postati sebična za svojega sina!«

»Sina torej hočeš?!« reče angel. »Da,« zakliče žena. »Sina! Glej, v nas ženah je toliko, kar moramo zamoriti, toliko onemoglega hrepenenja in toliko misli, ki ne pripeljejo do cilja. Sina bi rada imela, da bi izpolnil vse hrepenenje, ki je v meni, vse, kar si želi na dan, in moje neplodno mišljenje naj bi postalo dejanje, moja prekipevala čustva naj bi se uredila; on bi ponesel vse to v svet in me tako zvezal z velikim, bogatim življenjem, od katerega ugrabim sedaj le semintje majhen košček.«

»To je torej tvoja nesebičnost,« je dejal angel in se malo nasmehnil.

»To je le ena stran moje želje,« je dejala žena hitro. »Vse bolj si želim otroka zato, da bi dajala, da bi nekaj imela, za kar bi lahko skrbela in se mu posvetila z dušo in telesom.«

»In tvoj mož?« je vprašal angel. »Zakaj se ne posvetiš njemu?«

»Oh, ljubi angel,« je dejala žena in morala se je malo nasmejati, »ti pač ne veš prav dobro, kaj da je mož! Glej, to je veliko, bradatô bitje, s preteklostjo, ki nam je neznana, z navadami, ki so globoko vkoreninjene in ki nam niso navadno prijetne; mož je bitje, ki nam ostane v bistvu vedno tuje. Ali bitje iz moje krvi, bitje, ki bi bilo popolnoma moje — kako bi bilo to vse drugače!«

Bridkost, ki vse ve, je obsenčila angelovo lice. Popolnoma tvoje! je mislil. Uboga neumnica! Ali dejal je le: »Če hočeš, dobiš sina!«

»Hvala,« je jecljala žena vsa prevzeta.

»Tole semensko zrnce,« je dejal angel in ga ji ponudi, »izpolni tvojo željo. Samo pogoltni je. Prej pa ti hočem pokazati še nekoliko sreče, ki jo želiš. In potem te vprašam še enkrat.«

»Nič, nič me ne more odvrniti od moje želje,« je dejala žena strastno. Najraje bi bila takoj pogoltnila seme, ali nekoliko se je sramovala pred angelom.

(480 K) in vsaka sirota vsaj 168 mark (201 K) na leto.

Preskrba vojnih oškodovancev je naloga države. Če sedaj še ni izvedeno vse tako kakor bi želeli, bo to naloga bodočnosti, vsaj ko nastane mir, če ne prej. Glede preskrbe vojnih poškodovancev je zlasti važno vprašanje glede preskrbe dela za delozmožne invalide in pa preskrba invalidov, ki so postali popolnoma delonezmožni. Za posredovanje dela je torej potrebna ustanovitev državne posredovalnice za delo, za popolne invalide pa primerna preskrba ali primerni zavodi, v katerih jih bo preskrbovala država, kateri so žrtvovali svoje zdravje. To je naša dolžnost, ki se ji država in družba ne bosta mogli odreči.

Izjava nemš. strankinega vodstva.

Dunajska »Arbeiter-Zeitung« objavlja dne 29. junija 1915 v posnetku izjavo nemškega strankinega vodstva:

Izjava omenja najprej velikansko delo socialne demokracije za mir: »Socialna demokracija je delovala neprestano za sporazum med narodi v prid skupnega kulturnega dela v blagor človeštva. Tisoči shodov, milijoni letakov, mednarodni socialistički kongresi in nazadnje še nemško-francoska konferenca glede sporazuma v Bernu in Bazileji pričajo o tem.« Dalje omenja po govorih poslancev Haase, Ebert, Scheidemann v državnem zboru, da je stranka vedno imela pred očmi mir kot končni smoter, ga vedno poudarjala in se obenem sklicuje tudi na Dunajsko konferenco. Nasproti tej nemški spravi in miru, ki so Francozi in Angleži odklanjali vsakršne nasvete glede obravnave; o tem pravi izjava:

»Radi priznavamo, da so na Angleškem kakor na Francoskem socialističke skupine, ki prav tako delujejo kakor nemška socialnodemokratiška stranka in nje vodstvo v smislu miru. To nas pa ne sme motiti glede žalostnega dejstva, da velika množica mednarodni socialistički pisarni pripadajočih angleških in francoskih socialistov njih organizacije in vodstva hoče s svojimi vladami nadaljevati vojno toliko časa, da popolnoma uniči Nemčijo.« Izjava prihaja končno do naslednjih sklepov:

»Glej semkaj,« je dejal angel in držal ženi pred oči ogledalce, »in povej mi, kaj da vidiš.«

»Vidim črnooblečeno ženo. Njene oči so kalne kakor od prehudega joka, v njen obraz je trpljenje zarezało glokoke brazde. Kdo je uboga?«

»Mati,« je dejal angel. »Pokopala je svojega edinega sina, ki je bil sreča njene življenja. Hranila in stradala je zanj, vse njene misli so se vrtile okolo njega. In on je bil nadarjen, delaven človek in dober sin. Ravno ko bi bil moral stopiti na prag moške dobe, v srečo in k ugledu, ko bi bil lahko plačal ves njen trud, izpolnil njeno upanje, ga ji je ugrabila smrt. In sedaj je popolnoma sama!«

»O, kako trd je bog,« je dejala žena in se vsa stresla. »To je pač najbridkejša usoda materinstva, ki je sploh mogoča.«

Angel je zmajal z glavo. »Ni najtežja in ne najbridkejša. Pokažem ti drugo, ki se mi zdi težja.« Znova ji je držal ogledalce. »Kaj vidiš?«

»Vidim ženo, njeni lasje so beli, ali ne od starosti. Poteze na obrazu so napete kakor od skrbi, ki ne zapusti človeka niti za trenutek. In giblje se tako,

»Neopravičljivo zavajanje nemških sodrugov je, če se v brezimnih letakih in pamfletih mednarodno stanje in dogodki v stranki opisujejo neresnično ali popolnoma lažljivo ter očita, da strankino vodstvo ne stori dovolj, da bi zahtevala delavstva po miru prišla do veljave.«

Kdor misli resno zlasti v tem resnem času in tudi po vojni s tako nujno potrebno enotnostjo in slogom nemškega delavskega razreda, se mora odločno upreti temu stranko razdirajočemu početju.

Državnozborska frakcija in strankino vodstvo nemške socialne demokracije stavčno soglasno pobijala prisvajalno in prilastovalno (aneksijsko) politiko. Znova najodločneje protestiramo proti namenom in izjavam, ki jim je namen prilastitev tuje dežele in nasilstvo nad drugimi narodi, kakršni so zlasti znani javnosti iz zahtev gospodarskih zvez in iz govorov vodilnih meščanskih politikov. Že samo zaznanje takega namena nam oddaljuje bolj in bolj tako vroče željeni mir. Ljudstvo ne mara aneksije, ljudstvo želi miru!

Če ne maramo, da se zavleče vojna, ki zahteva vsak dan nove žrtve nedogledno, do popolne onemoglosti vseh ljudstev, mora ponuditi ena izmed udeleženi držav roko v spravo. Nemčija, ki jo je napadla velika premoč, pa se je doslej ubranila vseh sovražnikov z uspehom, osmešila izstradalno politiko ter dokazala, da je nepremagljiva, naj bi storila prvi korak, da se sklene mir.

V imenu človečanstva in kulture, z ozirom na hrabrost naših narodnih tovarišev, ki so z njo napravili kar najugodnejši vojni položaj, pozivljamo vladu, da izjavi, da je pripravljena pričeti z mirovnimi pogajanjmi, da se konča krvavo bojenje.

Pričakujemo od naših sodrugov v drugih vojujočih državah, da vplivajo v enakem zmislu na svoje vlade.

Enako izjavo je sklenilo strankino vodstvo soglasno že 7. maja. O tem sklepu so bili obveščeni strankini uredniki na konferenci in koncem maja pa državnozborska frakcija. Izvršitev sklepa pa se je potem — tudi v zmislu soglasnega sklepa strankinega vodstva — preložila, ker je pričela z vojno Italija. Glede na sijajne vojne uspehe v Galiciji, je vodstvo sklenilo, da vse to objavi.«

Nemške stranke in časopisje meščanskih slojev so se inicijativi uprle, češ, da ni ugoden čas za propagando za mir ter da bi tako ravnanje utegnilo zbuditi sum

kakor se gibljejo bolniške strežajke. Ali je bolniška strežajka?«

»Da, strežajka svojega slaboumnega sina,« je dejal angel. »Ljubi ga preveč, da bi ga izročila tuji oskrbi in vse svoje življenje daruje naporni oskrbi, ne da bi dobila drugega plačila kakor redek pogled spoznanja iz topih oči. In vse, kar še upa in želi, je, da bi umrl deček pred njo, da ne bi prišel v tujo, neprijazno oskrbo.«

»O bog,« je dejala žena vsa presunjena, »to je grozno! Usoda te matere je v resnici še žalostnejša nego ona prve, ker ta ima vsaj lepe, prijazne spomine.«

»Vidiš,« je dejal angel. »Vi ljudje kar tako tja v dan blebečete: to je najhujše! Pokazati ti hočem še drugo usodo materinstva.«

Žena je pogledala v ogledalce. »Vidim ženo,« je pripovedovala. »Obraz je bled, čmeren in nemiren, kakor od neprestanega očitjanja slabe vesti. Sedaj govori nekdo z njo in zasmee se, ali smeh je spačen tako, da to kar boli. Kako njene roke krčevito grabijo za obleko kakor v tajnih mukah. Kdo je revica? Kaj je zakrivila?«

slabosti in utrujenosti. Polemika je nastala silno živahna. Vlada je na to »Vorwärts« ustavila.

Važne spremembe v kabinetih.

Zadnjih smo poročali, da je odstopil državni tajnik Bryan v Zedinjenih državah ameriških. Bryan je odstopil, ker mu je bila nota, ki so jo poslale Zedinjene države Nemčiji zaradi potopa »Lusitanije«, preostra. Že prej je agitiral, zlasti pa po odstopu je jel Bryan agitirati za mir in proti dobavljanju orožja in municije iz Amerike.

Demisiji Bryanovi je pa sledila demisija Greyeva na Angleškem. Pred desetimi leti je padlo na Angleškem Balfourjevo ministrstvo, ko je zmagala liberalna stranka. Tedaj je zopet pridobil Grey vpliv in je postal voditelj urada za zunanjo politiko. Z njim se je popolnoma spremenil tok dotedanje politike. Iskal je zaveznike v Evropi, s katerimi bi Angliji zagotovil sigurno bodočnost s tem, da bi uničil z vojno, gospodarsko in z orožjem, celinsko konkurencu.

Pri svojih političkih kupčijah je tudi prav dobro računal s simpatijami med evropskimi državami. Vedel je, da sovraži Francija Nemčijo, vedel, da Rusija in Italija po svoji duši nista prijazni Avstriji in Nemčiji, zato je skoval trozvezo in četverozvezo, da bi pomagali — Angliji. Toda, ker uspeh ni tak, kakor ga je obljubljal krvnik sedanje svetovne moritve, je izginil s pozorišča.

Vest o Greyevem odstopu še ni bila popolnoma gotova, ko so že trdila razna poročila, da tudi v ruskem kabinetu poka. Glasnik Suhomlinov, vojni minister, se je tudi naveličal svojega bremena in je končno odstopil. Spominjamo se še, kako se je ta mož širokoustil o nepremagljivosti Rusije, o bodočih pridobitvah v Orientu, o pohodu v Berlin, na Adrijo itd.; danes pa ni več vojni minister. Njegov naslednik je general Palivanov.

Ti dogodki nam pričajo, da vlada v četverozvezi nejevolja in razočaranje, kakršno ni nihče pričakoval. Če se ne motimo, kažejo vsa znamenja, da smo mnogo bližje koncu grozovite vojne, ki sta jo pospeševala zlasti odstopivša državnik Grey in Suhomlinov, dasi se sedaj še vedno zanikavajo vsakršne vesti o pogajanjih glede miru.

»Ničesar ni zakrivila,« je dejal angel. »Ali njen sin je v ječi. Lahkomiselnost ga je zapeljala — oče je bil pretrd in preskop — poneveril je denar. Mučeništvo žene pa postruje to, da jo sili njen sirovi mož zahajati v družbo, da pokazeta ljudem: oni, ki je v ječi, naju ne briga nič! Nimava sina!«

»O, uboga mati! Najubožnejša žena!«

»Še ne najubožnejša. Glej sem!«

»Nočem ničesar več videti!« reče žena. »Ne prenesem več!«

»Ti ne preneseš trpljenja drugih mater, katere le vidiš in hočeš postati sama mati?« je strogo vprašal angel.

Žena se je ojunačila in pogledala zadnjikrat v ogledalo.

»Vidim ženo,« je dejala, »na njenem obrazu ni ne žalosti in ne skrbi ali strahu, ali nekaj drugega, kar je žalostnejše od vsega. Izgleda, kakor da bi bila umrla njena duša.«

»Umrla je,« je dejal angel. »Njena duša je umrla, ko se je srce otrokovo odvrnilo od nje. Brez vzroka. Naenkrat si je zmisllil, da ne potrebuje nič več svoje matere.«

Zoper zlorabo alkohola.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 23. junija 1915. l., številka 14.888, s katerim se vsled povelja Najvišjega poveljnika jugozapadne fronte (ces. ukaz z dne 23. maja 1915. l., drž. zakona št. 133/res. št. 1975 z dne 18. junija 1915. leta v namen omejitve zlorabe alkohola na podlagi § 54., odstavek 2 obrtnega reda policijsko urejuje izvrševanje gostilničarskega in krčmarskega obrta: § 1. Točenje in prodaja na drobno žganih opojnih pijač je ob nedeljah in praznikih ter ob tržnih dnevih tekom celega dneva, ob drugih dnevih pa od 4. ure popoldne naprej prepovedana. Žganjetoči morajo biti med tem časom zaprti; § 2. Tudi v drugem času, kakor je omenjen v § 1., je prepovedano točenje in prodaja na drobno žganih opojnih pijač pripadnikom oborožene sile, vsem drugim osebam, ki se uporabljajo za vojaške službe, osebam, ki se podvračajo naborni ali prebiralni dolžnosti, mladostnim osebam v starosti pod 18. letom, pijancem iz navade in osebam, ki so duševno manj vredne ali nasilne; § 3. Dalekosežnejša policijska ureditev je po krajevni potrebi prepuščena obrtnim oblastvom; § 4. Ta ukaz se ne uporablja na oddajo žganih opojnih pijač v zdravilne namene na podlagi zdravniškega predpisa; § 5. Ta ukaz je nabiti v obrtnih prostorih, ki so dovoljeni za točenje in prodajo na drobno žganih opojnih pijač, tako, da vzbujajo pozornost gostov; § 6. Na prestopke tega ukaza se uporabljajo kazenske določila obrtnega reda; § 7. Ta ukaz dobi moč tisti dan, ko se razglasi.

Spor med italijansko vlado in papežem.

»Agencia Stephani« priobčuje to-le noto:

Neki francoski list je prinesel poročilo o razgovoru nekega svojega sodelavca s papežem. Glasom tega poročila je rekel papež, da so vsled vojne zveze svete stolice s sovražniki Italije prekinjene. Kar se tiče Italije, je ta od dneva vojne napovedi skrbela za to, da se garantirski zakon točno in kolikor možno obsežno uporablja, da si more namreč papež prosto dopisovati s škofi vsega

»Saj to ni mogoče,« je zakričala žena. »Vse je mogoče,« je dejal angel. »Kako je s semenom?«

»Zakaj si izbral te grozne primere?« je očitaloče zaklicala žena.

»Nisem izbiral prav nič,« je dejal angel. »Vse sem našel v najbližji okolici. O, življenje je vse temnejše kakor pa si domišljate ljudje, ki vas boli že vsaka neizpolnjena, malenkostna želja!«

»Pa saj je tudi materinska sreča na svetu!« je jezno zaklicala žena. »Jaz ti hočem pokazati sliko materinske sreče. Glej! Stara žena, ki je središče vse hiše, ki jo ljubijo in spoštujejo vsi; njeni sinovi so čislani, čvrsti možje, njene hčere dobre, lepe žene, in otroci in vnuki tekmujejo, da olepšajo s hvaležno nežnostjo materi življenje. To je na svetu. Sama sem videla.«

»Da, je!« je dejal angel. »Ali to je ena svetla sreča med sto temnimi usodami. To so najsrečnejši izmed najboljših. Ali pa si zaupaš toliko, da boš ravno ti izvoljena izmed sto mater? Ali si tega vredna?« — Ali pa imaš toliko srčnosti, da vkljub slikam, ki sem ti jih pokazal, rečeš: hočem?«

katoliškega sveta. Zato je dobil cenzurni urad pošte za inozemstvo natančna navodila, da mora obavljati vsa pisma papeža ali za njega na njih adresi. Ta odredba se je raztegnila tudi na korespondenco z različnimi kongregacijami, n. pr. na apostolske poenitentiarije, konsistorijalne kongregacije in na sveto službo. Med sto in sto pismi, ki prispevajo dan na dan v Vatikan ali pa ga zapuščajo, sta bili samo dve pismi pomotoma odprti, eno na državno tajništvo, drugo na poenitentiarije. Ti dve pismi nista dospeli iz inozemstva, marveč iz italijanskega vojnega okoliša. Cenzurni uradi v vojnem okolišu so dobili nato navodilo, da morajo pustiti pisma sveti stolici ali od nje oddana pisma prosto pasirati. Ta ukaz se točno izvaja.

Zastopnik »Vossische Zeitung« pa poroča iz Berna:

Papež je skrajno nejevoljen zaradi kršenja njegove suverenitete s strani italijanske kontrole, pod katero ga stavijo italijanske oblasti. Trdno je papež odločen eventualno izvajati konsekvence in pri bodočem neprijaznem aktu takoj zapustiti Italijo.

Svetovna vojna.

Na italijanskem bojišču so se vršili zadnje dni napadi zlasti v soški dolini od strani Italijanov. Velika italijanska ofenziva, ki so jo bili pričeli Italijani že nekajkrat s precejšnjo odločnostjo, se je zrušila. Zlasti jim je dišal Krn (Monte nero).

Severozahodno od Kobarida se dviga namreč v več brd razdeljena gorska grmada Krn, ki doseže višino kakih 2245 metrov. Pri najvišjem vrhu se razdeli v dve slemeni. Eno gre v južnozahodni smeri proti jugu, preko Kamna na Sočo, drugo pa je v južnoizhodni smeri Mrzli vrh, ki se v višini 1360 metrov vleče 7 kilometrov daleč nad Sočo prav do Tolmina. Med slemeni leži na visoki planoti v malem gorskem sedlu vas Krn. Višine na desnem (zahodnem) bregu Soče so splošno nekoliko nižje. Južnozahodno od Kobarida so obronki Matajurja, a nasproti Mrzlemu vrhu stoji brdo Kolovrat. Razume se samo od sebe, da se v tem gorskem svetu dvigujejo zelo neredne višine, od katerih druga drugo nadvladuje.

V tem delu in pa za most čez Sočo, pri Zgradu so bile hujše bitke, ki se pa niso mogle razviti, ker je avstrijsko vojaštvo zavračalo z uspehom napade.

Zgrudila se je tedaj žena, vsa v joku. »Bog je vedel,« je ihtela, »da nisem dovolj močna prenesti toliko nesreče in ne toliko vredna sprejeti toliko sreče. Vzemij svoje darilo!«

Angel je vzel seme in gledal resno, ali milo nanjo.

»Ali ne reci, da nimaš otrok!« je govoril. »Glej, nobena žena ni brez otrok, ki ima odprto srce za vse, ki trpe, ki so ubogi in slabotni, majhni in potrebni pomoči; nobena žena ni brez otrok, dokler se jokajo otroci in iztegujejo proseče ročice! Ako bi se bila porodila tvoja želja iz ljubezni in ne iz sebičnosti — tedaj bi ti pritisnila na srce uboge, zapuščene, pretepane, ne bi zapostavila svojega čustva za bitje iz tvoje krvi!«

»Od jutri dalje,« je dejala žena in pogledala je z obrazom, še v solze utopljenim, ali z bleščočimi očmi, »od jutri dalje bom mati!«

»Blagoslovljena bodi!« je dejal angel in položil klečeči milostipolne roke na glavo.

Kljub vsem jako živahnim topničarskim bojem se je pojavila zadnji čas v italijanski armadi izredna utrujenost.

Enako so se pojavljali tudi ob koroški in tirolski meji le posamezni sunki in pa topničarski boji. Toda eno pa moramo priznati: s strelivom ne štedijo Italijani prav nič. Na enem samem majhnem delu bojne črte so izstrelili od ranega jutra do polnoči mnogo več nego 10.000 granat, ki pa niso napravile večje škode.

Sedaj je na italijanski meji precej mirno, kar pa le znači, da se prično hujši boji.

Ofenziva v Galiciji gre svojo pot. Galicija bo prav kmalu prosta Rusov in zvezne čete so že prešle mejo ter vkorakale v lublinsko gubernijo. Ruska armada je s tem razdeljena v dva dela; en del je ob bukovinski in severoizhodni Galiciji, drugi del pa ob Visli tja do Varšave in še nekaj dalje. Ruska armada, ki se nahaja ob iztoku Sana v Vislo in na južnem Poljskem, je domala odrezana ter se je že jela umikati. Rusi se boje tudi za Varšavo. Izgnali so civilno prebivalstvo iz mesta, ker pričakujejo obleganje od Nemcev. Doma na Ruskem pa imajo vedne stavke in upore, ki so baje jako korenitega pomena za nadaljevanje vojne. Uradno poročilo z dne 29. junija pravi:

Zvezne armade so v izhodni Galiciji zasledujoč sovražnika prodrle do Gnjile Lipe in do reke Bug pri Kamionki Strumilovi. Ruske sile, ki so stale na tej črti, so bile napadene. Burszyn smo vzeli. Močne sovražne sile, ki so se držale pri Sielecu severozahodno od Kamionke Strumilove, so bile danes ponoči vržene po ljutem boju z velikimi izgubami na Krystynopol nazaj. Severno od Rawe Ruske in severno od Ciešanova so vdrele zvezne čete na rusko ozemlje. Tomaszov je v naših rokah. Te dni je izpraznil sovražnik svoje postojanke ob severnem Tanevu (v lublinski guberniji) in ob severnem bregu reke San in se je pričel umikati v severnoizhodni smeri. Povsod sovražnika zasledujemo.

S Poljskega in izhodno južne Galicije ni posebnih poročil. Vsekakor se pa pripravljajo na severnem Poljskem važnejše akcije.

S francoskega bojišča prihajajo le običajne vesti. Severno od Arrasa so odbili Nemci sovražne nočne napade ob obeh straneh ceste Souchez-Aix-Noulette in Labiryntu severno od Ecurie.

V zahodnem delu Argonov so poizkušali Francozi zopet vzeti svoje izgubljene postojanke. Dasi so nastopili z velikoštevilno artiljerijo, so se njih napadi popolnoma izjalovili.

Z istim uspehom se je končal na višinah ob reki Maas neki dva kilometra široki pehotni napad ob obeh straneh strelnih jarkov.

V Vogezih so naše čete presenetljivo napadle posadko nekega okroglega vrha tik severno od doline Metz; 50 ujetnikov in ena strojna puška je bila plen.

Boji pri Arrasu so bili za Francoze zelo izgubepolni. Pred 14 dnevi je nekdo nemško poročilo cenilo francoske izgube na mrtvih na 45.000, švicarski vojaški krogi pa cenijo na 85.000 mrtvih in ranjenih. Kljub tem velikanskim izgubam pa niso prišli nikamor naprej.

Angleži zadnjih 10 dni niso resno napadali. »Standart« ve poročati o 70 tisočih mož angleških izgub, od katerih jih odpade večjidel na boje med Arrasom in Lille.

Posebno dobre uspehe so dosegli Nemci na južnoizhodnem delu bojne črte proti

sovražnim letalom. V zračnem boju sta bili sestreljeni severno od prelaza v so-teski in pri Geradmeru dve sovražni letali, dve drugi sta pa bili prisiljeni po artiljerijskem boju pri Largitzenu in pri Rheinfeldenu, da sta se morali na švicarskem ozemlju spustiti na tla.

Na srbskem bojišču ni bilo važnejih dogodkov. Srbi in Črnogorci korakajo v Albanijo. Skader in Sv. Ivan Med, so zasedli Črnogorci.

Turško bojišče ni izpremenilo svoje- ga lica. Najvažnejša je vest, če je resnična, da nameravata Anglija in Francija napraviti glavni napad na Dardanele in potem na Carigrad.

Domači pregled.

Obletnica sarajevskega umora. Dne 28. junija 1914 se je izvršil grozoviti umor v Sarajevem. Umorjena sta bila avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand in njega soproga Zofija. Štiri tedne po tem umoru je Avstro-Ogrska stavila Srbiji ultimatum, ki mu Srbija ni ugodila. Zaraditega je izbruhnila vojna med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Trozveza je pa to priložnost porabila ter zapletla vso Evropo v vojno, ki divja že nad deset mesecev. Navidezno je bil povod vojni sarajevski umor, vsaj direktni povod za Avstro-Ogrsko in Srbijo, toda vse drugi so bili pa vzroki za trozvezo, pravi vzroki, ki jih že poznamo iz naših razprav in poročil. Kri teče v čisto druge svrhe. Obračun s Srbijo je bila stvar Avstro-Ogrske in Srbije, vse drugo prelivanje krvi je kosmopolitiškega pomena in namena: uničenje nasprotnika, da ne zadobi premoči.

Protí podraženju sladkorja je nastopila, kakor poroča c. kr. korespondenčni urad, vojna komisija za koristi konsumentov v ministrskem predsedstvu in pri notranjem ministru baronu Heinoldu. Notranji minister je izjavil, da se bo oziral na izvajanja spomenice.

Ustanova za revne ljubljanske vdove. V spomin poroke Nj. c. in kr. visokosti nadvojvodinje Marije Valerije ima mestni magistrat tudi letos razdeliti med pet revnih ljubljanskih vdov skupni znesek 200 K, torej za vsako vdovo po 40 kron. Pravico do te ustanove pa imajo le take revne vdove, ki imajo v Ljubljani domovinske pravice. Prošnje je vlagati do vštetelega 15. julija 1915 pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. Prošnji mora biti priložen dokaz domovinstva in vse prošilke se opozarjajo, da svoje krstno in rodbinsko ime pod prošnjo razločno napišejo in da ne pozabijo zapisati tudi, kje da stanujejo. Na prepozno vložene prošnje se ne bo oziralo.

Razglas poštnega ravnateljstva. Najstrožje je prepovedano poročati komurkoli o predmetih vojaške narave, četudi dozdevno nedolžnega pomena, kakor o prihodu in odhodu častništva, o nastanitvi vojaštva in slično. Razširjevalci takšnih vesti se izpostavijo strogemu kaznovanju tudi tedaj, ako nimajo nikakega slabega namena. — Na vsakem pismu mora biti jasno naveden odpošiljatelj (ime, priimek in natančni naslov stanovanja). Pisma, ki so v tem oziru pomanjkljiva, se ne odprejo. Pisma ne smejo biti zaprta. — Dalje se ne smejo na odrezkih poštne nakaznice in poštne spremnice nahajati nikakava pismena sporočila. — Ljubljana, 22. junija 1915.

Svarilo. Prebivalstvo se opozarja na to, da je vsako povpraševanje moštva na železniških transportih po moči in cilju transporta brezpogojno prepovedano.

Ako bi se kdo po tem ne ravnal, se bo proti njemu primerno postopalo.

Poziv k disciplini. Kranjska deželna vlada je izdala poseben oklic, v katerem pozivlja delavstvo vojne industrije in državno varovanih obratov na strogo pokorščino, ker bi sicer vsakega nepokorneža zadela stroga kazen.

Zasega sočivja. Kakor zaseže vlada žito, namerava zaseči tudi sočivje po vsej državi. Določile se bodo potem seveda najvišje cene. S tem se odtegne tudi to živilo oderuški privatni špekulaciji.

Avstrijski proračun je uveljavila vlada potom § 14. za drugo polovico l. 1915.

Socialnodemokratiški dnevnik tržaški »Lavoratore« priobčuje zopet razgovor z Italijanom, ki biva sedaj v Ljubljani ter se izraža jako laskavo o Ljubljancih. — Povejte mi, dragi gospod, kako se počutite v Ljubljani? — Priznavam, da si nisem mislil, da je to mesto tako ljubeznivo. Počutim se najbolje in ako ne bi imel skrbi radi kupčije, nasilno prekinjene in oškodovane, radi svojih pretrganih trgovskih zvez, bi bil najsrečnejši ob tukajšnjem bivanju. — In kaj pravite o Ljubljancih? — V resnici so to dobri ljudje. Odkrito povedano, mislim, da najdem tu dom političnega fanatizma, pretiranosti slovenskega nacionalizma. V resnici nisem našel nič tega. Približal sem se Ljubljancem, da jih zaprosim informacij. Storil sem to po nemški, ker ne znam slovenski. Ali, čim so po moji izreki pogodili mojo narodnost, so se trudili, da so mi, kolikor so mogli, odgovorili po italijanski. In tako so se mi, ki sem imel prilike govoriti z njimi, kazali vljudne in nisem našel niti sence kakega nasprotstva proti našemu jeziku. Na drugi strani pa je tudi res, da tudi mi znamo spoštovati gostoljubje in vračamo vljudnost za vljudnost. Prava idila je to.

Poseben moratorij za južne dežele. Dunaj, 30. junija (K. u.). Skupno ministrstvo bo jutri izdalo dopolnila k šesti moratorijski naredbi, posebno za južne dežele, in sicer za Dalmacijo in Primorje in sodno okrožje Rovereta in Trsta.

Povišanje davka na žganje. C. kr. korespondenčni urad poroča: »Wiener Zeitung« je razglasila 1. julija cesarsko naredbo, ki obsega določila o kuhi žganja in ki poviša davek žganja z 20 vin. na 70 vinarjev za liter alkohola.

Veljavnost nemškega denarja. Predsedništvo c. kr. finančnega ravnateljstva razglaša: Da se omogoči nemškim vojaškim osebam nakupovanje potrebščin v tukajšnjem okolišu, odredlo je c. kr. finančno ministrstvo z razpisom z dne 5. junija 1915, št. 36.694, da sprejemajo podrejene blagajne in uradi do preklica plačilna sredstva nemške državne veljave, namreč novce in bankovce (državne blagajniške nakaznice) ter blagajniške nakaznice nemških posojilniških blagajn za sprejemno vrednost I marke = 1 K 25 vin. v plačilo in zamenjavo.

Drugo avstrijsko vojno posojilo. Kakor poroča poštne hranilnični urad, znašajo dosedanji podpisi drugega avstrijskega vojnega posojila nad 2400 milijonov kron. Podpisovanje pri vseh podpisovalnicah še traja. Namerava se termin za podpis podaljšati do 5. julija, s čimer naj se ugodí željam, ki so bile izrečene glede podpisovanja preko prvotno določenega termina z ozirom na vojno z Italijo in na velike uspehe našega orožja v Galiciji.

Zvišana množina kruha in moke za delavce ob žetvi. Notranji minister je z naredbo z dne 28. junija odredil, da smejo pri žetvi neposredno zaposlene osebe do 1. septembra porabiti dnevno 500 gramov žita ali 400 gramov moke. Sicer pa imajo

podjetniki kmetijskih obratov in njihovi domači in delavci in nastavljenici, katerim gre za plačilo prosta hrana ali žito ali moka, pravico dnevno porabiti 400 gramov žita ali 320 gramov moke. Vsi drugi nepoljedelski delavci, ki težko delajo, smejo na dan porabiti 300 gramov moke. Deželna vlada razglasi dan, od katerega naprej je dovoljeno zgorajšnje zvišanje.

Prebiranje 43- in 50letnih. Da se pripravijo večkrat napačna poročila o prebiranju 43- do 50letnih, se c. kr. brzojavnemu korespondenčnemu uradu od pristojne strani poroča, da bodo oni, ki so služili in oni, ki niso služili, obenem in na enak način prebirani. Uradni zdravniki civilne uprave, kakor je bilo to določeno v zmislu določbe črnovojniške novele za 18letne, se ne bodo pritegnili. V interesu prebiranju potrjenih pa se bo prebiralnim komisijam naročilo, da se naj ozirajo pri presojevanju sposobnosti za črnovojniško službo z orožjem na zdravstveno stanje dotičnikov, na katero vpliva višja starost. Razen tega bodo oni, ki so bili pri prebiralni komisiji spoznani za sposobne, po vpoklicu k vojaški službi še enkrat zdravniško preiskani pred komisijo, obstoječo iz poveljnika dotične nadomestne čete in iz vojaškega zdravnika. Izvežbanje nanovo prebranih se bo na podoben način vršilo, kakor se je to do zdaj godilo za najmlajše letnike. Ker bodo 43- do 50letni, ki so bili spoznani za sposobne, vpoklicani pod orožje v času, ko bo vpoklicanih le malo še enkrat prebranih letnikov, tedaj se bode tudi njihovo vežbanje posebej vršilo in se bodo seveda, v kolikor bodo pripravi šaržni letniki na razpolaganje, ti kot inštruktorji v prvi vrsti vporabljali. Vežbanje v posebnih podčastniških šolah pa se ne bo vršilo. Glede črnovojniški službi potrjenih, ki so že služili, omenjenih letnikov se morejo predlogi za oprostitev vložiti tudi še pred prebiranjem, in sicer v tem slučaju, če le mogoče do 5. julija 1915. Za to veljajo določila črnovojniškoorganizacijskih predpisov z dne 20. junija 1907, drž. zak. št. 150. Po teh morajo oprostitev, v kolikor gre za take iz gospodarskih oziror, ne glede na prometna podjetja, ki so pač dovolj s kompetenčnimi določili, ki pridejo za nje v poštev, poverjena, v splošnem v prvi vrsti predlagati politične okrajne oblasti. Najboljše je torej, da se dotična podjetja zaradi pojasnil glede oprostilnih zadev obrnejo na ta mesta.

Poštni promet s Trstom. V poštnem prometu s Trstom je dopuščeno, kakor poroča c. kr. korespondenčni urad: 1. Pismena pošta neomejeno. 2. Poštne nakaznice in poštno-hranilnični promet do 1000 kron. 3. Zasebni poštni ovoji do 5 kg, vrednostna napoved do 100 kron. 4. Denarna pisma do 1000 kron. Pismena obvestila v zasebnih zavojih in v denarnih pismih in na odrezkih poštne spremnice niso dopustna.

Poziv ogrskih črnovojnikov pod orožje. C. kr. korespondenčni urad poroča: Honvedno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem morajo črnovojniški obvezanci letnika 1896., nadalje med 1. januarjem 1878 in 31. decembrom 1890, kakor tudi v letih 1892., 1893. in 1894. rojeni črnovojniki, kakor tudi za vojne datjave pozvane, a med tem iz te službe odpuščene osebe, če so bile ob letošnjih prebiranjih ali naknadnih prebiranjih spoznane, da so sposobne za vojno službo, v kolikor niso imenoma oproščene, odriniti 15. julija 1915 k svojim nadomestnim poveljstvom v aktivno črnovojniško službo. Ta odredba se tiče tudi tistih avstrijskih državljanov zgoraj navedenih letnikov, ki so bili v ozemlju ogrske svete krone pri prebiranjih med 18. junijem in

12. julijem t. l. spoznani kot sposobni za orožje. Tisti vojni prostovoljci ogrski državljani, ki so bili že uvrščeni v skupno armado ali v honved, morajo pod orožje ne glede na svoj letnik že 15. julija. Strojniki in kurjači po poklicu, ki so nastavljeni pri poljedelskih parnikih in motorških strojih, morajo pod orožje 15. septembra.

Priglašanje tujcev. Po obstoječih predpisih je treba stanodajalcem po celi Kranjski naznaniti vse tujce. Izven policijskega okrožja ljubljanskega velja sledeče: Gostilničarji morajo podati naznani lo še na dan prihoda, če bi pa to radi pozne ure prihoda ne bilo mogoče, prihodnji dan najpozneje do 9. ure zjutraj. Drugi stanodajalci morajo podati predpisano zglasilo najkasneje do 9. ure zjutraj po prihodu. Izjemoma znašajo ti roki tri dni v onih krajih, ki so od sedeža organov, poklicanih, da sprejmejo zglasilo, oddaljeni več kot sedem kilometrov ali 1½ ure ter nimajo do tja vsakdanje pošne zveze. Dolžnost zglasitve se ne nanaša le na tujce, temveč tudi na vse druge stanodajalce (najemnike, podnajemnike, posle, pomočnike, učence, sorodnike stanodajalca i. dr.) brez ozira na to, ali se jim dá stanovanje za plačo ali brezplačno, trajno ali samo mimogrede. V istem roku, kakor prihod, je naznaniti tudi odhod stanodajalca. Zglasila je podati redoma pri občinskem uradu, oziroma v Ljubljani in v ljubljanski okolici pri c. kr. policijskem ravnateljstvu. Gostilničarji morajo zglasiti tujce še tisti dan, stanodajci pa vsaj v 24 urah.

Zavod za uniformiranje Back & Fehl, centrala na Dunaju, IX./1, Elisabethpromenade 23, filij. v Trstu, Krakovu in Črnovicah, je vsled vojnih dogodkov svojo tržaško filijalko prenesel v Ljubljano, na Stari trg št. 8, kakor naznanja oglas v našem listu. Ta zavod preskrbuje c. in kr. armado in mnogo oblastij z uniformami. V Krakovu je armadni zapovednik general Dankl izrekel zavodu za njegovo dobro in hitro delovanje pohvalno priznanje. Zavod se bo trudil ustreči tudi v Ljubljani vsem zahtevam.

Pri nedeljski predstavi v »Kino Central« v deželni gledališču dne 4. julija je na sporedu lepa drama »Imel sem tovariša«, veseloigra »Gospodična Feldgrau«, več najnovjših kinematografskih posnetkov z bojišč in naravni posnetki takozvanega Stifserjocha, na katerega se sedaj obračajo napadi Italijanov. Vstopnina je tako nizka, da je obisk deželnega gledališča v nedeljo pač najcenejša zabava. — Prihodnji teden v torek prične s predstavami velike detektivske drame »Zeleni vrag«.

Svetovni pregled.

»Avanti« in poročila Cadorne. Socialnodemokratski »Avanti« je ustavil poročila italijanskega generalnega štaba in je za to določeni prostor zaenkrat prazen. List utemeljuje svoje postopanje s tem, da italijanska poročila doslej še niso vsebovala niti enega pomembnega uspeha, zato pusti predale svojega lista rajši prazne ali jih pa napolni z drugimi, narodnim namenom služječimi članki.

Moč italijanske vojske ob Soči. Italija utegne za prvi hip sklicati 1,800.000 mož pod orožje. Na severnem bojišču Italije, to je ob avstrijski meji, ima po poročevalcu »B. T.« 1,200.000 mož. Francija najbrže ne bo dobila nobene pomoči in tudi pred Dardanele ne bodo poslali onih 200.000 mož, ki že sedem tednov čakajo v Bari na vkrcanje. Ob Soči imajo Italijani pet italijanskih zborov.

Italija internira vse Avstrijce, ki so stari nad 18 let. Soproge smejo z interniranci.

Vojni izdatki Francije. »Temps« poroča: Glavni poročevalec proračunske komisije Matin je predložil zbornici trimesečni začasni proračun za julij, avgust in september. Matin izvaja: Francija izda mesečno dva tisoč milijonov frankov za vojsko. V bodočem četrtletju bodo izdali za artiljerijo 1.115.575.561 frankov, za živež in za preskrbo tisoč milijonov frankov, za ženijske čete 211 milijonov frankov in za letalne čete 62 milijonov frankov. Za vojaške pokojnine je proračunan zelo nizek znesek. Odkar je izbruhnila vojna, je bilo vloženih 30 tisoč prošelj za pokojnine, 8000 so jih rešili, a pokojnina se je dovolila le v 900 slučajih. Proračunska komisija poziva vojno upravo, naj pospeši rešitev prošelj za pokojnino, če so prosilci potrebni.

Ruska дума bo zopet sklicana v drugi polovici julija. Tako je sporočil predsednik dume Rodzenko načelnikom parlamentarnih strank.

Rudarska stavka v južnem Valesu na Angleškem še vedno preti. Delavstvo hoče samovoljno stopiti v stavko, če se spor ne poravnava.

Mirovni shodi na Švedskem. Iz Stockholma poroča dne 27. junija korespondenčni urad: Danes so zborovali v celi Švedski mirovni shodi, ki so jih priredile ženske. Na shodih so sklenili sledečo resolucijo: Me švedske ženske, zastopnice vseh družabnih slojev in vseh strank, se pridružujemo vsem tistim ženam v vojskujočih in nevtralnih državah, ki so na kongresu v Haagu od 28. aprila do 1. majnika složno protestirale proti nesmiselnosti in proti strahoti vojske, proti njenemu brezobzirnemu žrtvova-

nju ljudi in uničenju kulturnih vrednot, ki jih je ustvarilo v skupno korist človeštva veliko rodov. Soglašamo z njimi v sočuvstvovanju z vsemi, ki se vojskujejo za svojo domovino in ki morajo na kakršenkoli način prenašati težka bremena, ki jih nalaga vojna. Pridružujemo se jim z zahtevo, naj se konča prelivanje krvi z mirom, ki naj se zgradi na temelju pravice in ne na temelju osvojevanja dežel, in ki naj postavi tak temelj pravnemu razmerju med državami, da se omogoči mirna rešitev vseh mednarodnih spornih vprašanj. Z njimi izražamo svoje prepričanje, da se po naraščajočem vplivu žene na družabno življenje tudi množi zaupanje na trajen mir. Pridružujoč se pozivu haaškega kongresa vladam nevtralnih držav, naj ponudijo skupno posredovanje v razvnetem boju, naprošamo, ko hvaležno priznavamo nevtralnno politiko, ki nam je do zdaj zagotovila stališče izven spora, naj se premišljuje, s kakimi ukrepi naj naša dežela dejansko sodeluje pri delu, da se dovede do pravičnega in trajnega miru.

Stavka na Švedskem. Na Švedskem stavka že deset tednov stavbinsko delavstvo. Ker ni bilo mogoče doseči sporazuma, je sklenila delodajalska zveza, da izpre 7. julija 37.000 delavcev, če se do takrat ne dožene sporazum. Strokovna društva so nato naznanila, da bo drugo delavstvo tudi stopilo v stavko, ki bo štelo zopet 15.000 delavcev, tako da bo v stavki 57.000 delavcev. Zlasti bi zadela ta stavka plovstvo, tiskarstvo in tovarne konserv.

Biserna vratnica ruskega ujetnika. V Solnograd je te dni prišel k nekemu trgovcu z zlatino vojak ter mu je ponudil, naj kupi zavratnico, ki mu jo je dal neki ruski ujetnik, ker mu je v malih zneskih posodil 300 kron. Policija je dognala, da je zavratnica vredna 80.000 do 100.000 kron. Ruski ujetnik je rekel, da je zavratnico našel na vrtu neke grajščine v Galiciji, a se mu še sanjalo ni, koliko je vredna. Seveda sodijo, da je vojak to zavratnico ukradel pri plenjenju.

Ameriški trgovci proti blokadi Nemčije. Londonski »Morningpost« brzojavljajo iz Washingtona, da odpošljejo Združene države Angliji noto z zahtevo, da smejo Američani dobavljati blago iz Nemčije. Trgovci so po posebni deputaciji zahtevali od zunanjega ministra Louisa, naj imajo Američani tiste pravice kakor Švedi, ki z Nemčijo svobodno kupčujejo, in so grozili, da ne bodo sploh več izvažali v Anglijo blago, če Anglija ne odneha.

Indijska zarota. Šele zdaj dohajajo poročila o obsegu indijske zarote. V razpravi proti zarotnikom v Lahore 3. m. m. je pričal zastopnik indijske vlade glede na vstajo v Singapuru: Zarota je zelo razširjena. Namen ji je bil, da povzroči vojno proti Angliji, da se izžene angleška vlada iz Indije in da se uvede samostojna indijska vlada. V tem smislu obsega obtožnica 7 točk. Voditelji vstaje, so delali iz Amerike, zdaj poizkušajo v daljnem izhodu vplivati osobito v Honkongu na čete. V Indiji in v inozemstvu izdelujejo bombe. Revolucijsko propagando v Ameriki in v Kanadi so izvedli s pomočjo zelo razširjenega lista »Ghadr«. Voditelji zarote so priredili v Ameriki veliko shodov Indijcev, ki jih je obiskalo tudi veliko Amerikancev. Voditelji v San Francisku so takoj, ko je izbruhnila vojska, pozvali Indijce, naj se vrnejo domov, ker se bliža osvoboditev Indije.

Nemški 42 centimeterski topovi. Dne 21. decembra 1914 je imel izumitelj 42-centimeterskega topa dr. Seume predavanje v Düsseldorfu, v katerem je opisal

Otvoritev trgovine 1. julija 1915

Splošni zavod za uniformiranje

BACK & FEHL

LJUBLJANA, Stari trg št. 8, ob cestni železnici.

Izdelovanje škukovosivih in poljskosivih (zelenih) uniform, platnenih in ovčjevolnenih.

Zaloga vseh opremnih vrst in kap.

Centrala: Dunaj IX/1. Podružnice: Trst, Krakov, Črnovice.

nove topove. Teža celotnega topa je 1775 centov; podlaga tehta 750 centov, kroglja 8 centov; k topu spada 172 posameznih delov; za prevažanje topa po železnici se potrebuje 12 železniških voz; streže top 260 mož, za podlago se vrhu tega sezida 8 metrov globok temelj; postavljajo ga 25 do 26 ur, uravnavajo 6 ur in sicer po streljih iz drugih topov; moštvo, ki streže top, nosi posebna pokrivala čez oči, ušesa in usta ter poleže po tleh 300 metrov proč od topa, ko ga zažge; top je podminiran, da ga razstrele, če bi bila nevarnost, da ga zajame sovražnik; vsak strel velja 11.000 mark ali 13.200 kron; točnost strela je največ 1 do 3 metre razlike. Na Lütlich so streljali iz dalje 22·8 kilometrov, ustrelili so na mesto petkrat; na Namir dvakrat, na Meubeuge dvakrat. Prvi strel na Lütlich je pobil 1700 mož, drugi 2300.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. B. Ipavc	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzi	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Kupujte in naročajte pri tvrdkah, ki inserirajo v „DELAVCU“.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne
PETER KOZINA & K^o.
Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

: **Garantirana kakovost.** :

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.
Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . . K 740,000.000.—
Vlog „ 44,500.000.—
Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ | 0 | 0

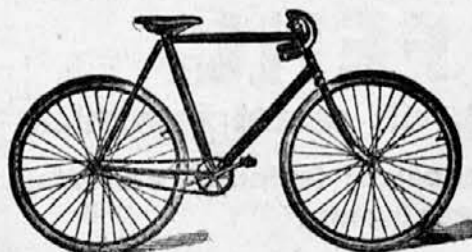
brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

